

M.T.I.

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.010/X

Külföldi hírek

budapest, 1983. június 13.

kül

h é t f ő

sk0001 4 230 mtik1003

olasz választás - békemozgalom

Róma, 1983. június 13. /mti/ - az olasz választási kampányban kevés szó hangzik el a békéről, a katonai kiadások csökkentéséről, a leszerelés kérdéseiről, annak ellenére, hogy ezek jelentik a legfontosabb problémát Olaszország és az emberiség jövője szempontjából egyaránt - állapítja meg a dél-olaszországi puglia tartomány békebizottságainak felhívása, amelyet a június 26-27-i választásra készülő pártokhoz intéztek vasárnap. A semmiféle politikai csoportosuláshoz nem tartozó szervezet arra szólítja fel a pártokat, hogy választási hadjáratukban szenteljenek nagyobb figyelmet a béke és a fegyverzetcsökkentés kérdéseinek.

A felhívás kibocsátói egyidejűleg azt a reményüket is kifejezték, hogy az új parlament az eddigieknél többet tesz majd a békéért és a népek közötti együttműködésért. A javaslat a tennivalók sorában első helyen említi a comiso-i NATO-támaszpont építésének felfüggesztését és sürgeti, hogy a képviselőjelöltek már a választási kampány során támogassák a földközi-tenger atomfegyvermentesítésének ügyét.

A dél-olaszországi békemozgalom irányítói a parlament figyelmébe ajánlották azt is, hogy lépjen fel a katonai kiadások csökkentése érdekében és alkosson törvényt a fegyverkereskedelem és a fegyvergyártás ellenőrzéséről.

kir/so lb

06.54 130683 1321

M

-.-

1983.06.13.

sk0002 4 230 mtik1004

portugáli szocialista párt

madrid, 1983. június 13. /mti/ - a marxizmusra való hivatkozást törölni kívánja szervezeti szabályzatából a portugál szocialista párt. ezt a javaslatot a párt, szeptemberi kongresszusa elé terjesztik - hozták nyilvánosságra vasárnap Lisszabonban.

mario soares főtitkár és miniszterelnök szerint a marxizmusnak „nincs létjogosultsága egy olyan, önmagát megújító párt számára, amely a XXI. század szocializmusa felé halad.„ a marxizmusra való ideológiai hivatkozás törlése - érvelt soares - utat nyit pártja számára ahhoz, hogy egybeolvadjon a szocialista internacionálé azon szektorával, amely a marxizmusnak, mint követendő utnak, a gyakorlatban nem tulajdonít jelentőséget.

Lisszabonban vasárnap létrehozták a párton belül azt a bizottságot, amely a szeptember végi kongresszuson a szervezeti szabályzat módosítását terjeszti elő, valamint az új pártprogram elvi alapjainak kidolgozására hivatott.

portugáliában, a most nyilvánosságra hozott szándékot, a szocialista párt jobbra tolódásának újabb jeleként értékelik. mint a portugál kommunista párt, már többször rámutatott, a szociáldemokrata párttal létrejött múlt heti kormánykoalíció nem más, mint „kényszerítés a reakcióval.„ a legnagyobb szakszervezet az intersindical pedig úgy vélekedett, hogy a létrejött kormányzati szövetség, a jobboldalnak a hatalomba való visszacsempészését, jelenti.

ky/so éb

07.09 130683 1431

Al

1983.06.13.

sk0003 4 230 mtik1005

shultz - new york times

washington, 1983. június 13. /mti/ - „magas rangú kormányzati személyiségekre,„ hivatkozó cikkében hadrick smith, a new york times egyik vezető munkatársa a lap vasárnapi számában arról számolt be, hogy az amerikai külügyminisztériumban sürgetik george shultz külügyminisztert: vegye fontolóra egy moszkvai diplomáciai látogatás lehetőségét ezen a nyáron. a miniszteri vizit célja annak „felderítése,„ lenne, hogyan lehetne az amerikai-szovjet tárgyalásokat kimozdítani jelenlegi holtpontjukról.

az amerikai kormányzat más régióban azonban smith szerint ellenzik shultz moszkvába küldését, emiatt ez a terv még nem is jutott el abba a fázisba, hogy a szovjet féllel megtárgyalhatták volna. maga shultz pénteken azt mondta, hogy eddig a két ország közötti témákban nem értek el olyan haladást, amely az őszi, ENSZ-beli amerikai-szovjet külügyminiszteri találkozó előrehozását indokolná.

a miniszteri látogatás ellenzői azonban a fehér házban ülnek. william clark nemzetbiztonsági tanácsadó például a new york-i lap értesülései szerint attól tart, hogy a szovjetunió „békeoffenzíva megindítására használna ki,„ egy tárgyalássorozatot, még mielőtt az amerikai eurohadászati rakéták telepítése megkezdődne. más magas állású amerikai hivatalnokok szerint az a baj, hogy az amerikai diplomáciának nincs elképzelése arról, mi történjék egy ilyen látogatás után.

br/so éb

07.14 130683 1426

Al

--

sk0004 4 230 mtik1006

usa - pioneer-10

washington, 1983. június 13. /mti/ - tizenegy évvel felbocsátása után, hétfőn délelőtt kilép a naprendszerből a pioneer-10 jelzésű amerikai űrállomás.

a pioneer 2,8 milliárd kilométerre távolodott el a naptól, s gyakorlatilag az idők végtelenjéig folytatja útját az űrben, közel 50 ezer kilométeres óránkénti sebességgel száguldva. bár korábban már több más földi mesterséges hold hagyta el a naprendszert, most először fordul elő, hogy egy űrrakétával nem szűnt meg a rádiokapcsolat jóval a naprendszer „határa”, előtt.

az amerikai űrállomás tizenegy műszere közül tíz még mindig működik, bár a pioneer élettartamát eredetileg csak két és fél évre tervezték. az állomás 1973-ban véghez vitte fő feladatát, amikor áthaladt a jupiter gyűrűin, fényképeket készített azokról és magáról a bolygóról, valamint annak holdjairól, egyszersmind felfedezvén, hogy a naprendszer legnagyobb bolygólya cseppfolyós állapotban van.

a pioneer-10 magyar idő szerint körülbelül délelőtt 11 órakor keresztezi a neptun bolygó pályáját, amely a naprendszer határvonalát alkotja a csillagászok számára. ezzel megkezdődik a naprendszert magában foglaló galaktika kutatásának korszaka az űrkutatás történetében.

br/so

07.20 130683 1252

-.-

sk0005 4 230 mtik1007

kappler-ügy

róma, 1983. június 13. /mti/ - herbert kappler ss-ezredes neve ismét felkerült az olasz újságok címlapjára. az olaszországban ardeatinei hóhér néven ismert háborus bűnös, himmler egykori római rendőrfőnöke, akit 335 hazafi lemészárlása miatt életfogytiglani börtönre ítélték, legutóbb akkor jelentett szenzációt, amikor megszöktették a rabkórházból.

kappler obersturmbannführert a római katonai bíróság 1976-ban szabadon bocsátotta volna, de a végzés olyan nagy felháborodást váltott ki, hogy visszavonták, a háborus bűnöst börtönkórházba

kel

szállították, ahonnan 1977. augusztus 15-én megszökött. mintegy fél év múlva az nszk-ban meghalt. s annak, hogy most ismét cikkek jelennek meg szökésének körülményeiről, politikai kalandregénybe illő oka van.

kiderült ugyanis, hogy herbert kappler megszöktetése és az olasz nemzeti bank 1943 őszén elrabolt aranykészletének holléte között összefüggés van.

a közvetlen előzmény: carlo palermo vizsgálóbíró, aki egy szerteágazó fegyver- és kábítószerkereskedelmi ügyben folytat nyomozást, néhány nappal ezelőtt letartóztatási parancsot adott ki „aranykutatók”, ellen. a kis csoport egy, a monarchia idejében épült erődben, bolzano közelében kezdett dolgozni fémkereső detektorokkal és ami nem kevésbé fontos, hiteles információk birtokában. a négytagú stáb közül hárman a wehrmacht, illetve az ss kötelékébe tartoztak egykor. köztük kappler hajdani munkatársa, aki az ss információs főnöke volt rómban.

a banca d'italia eltűnt aranykészletének problémája, az olasz sajtó értesülése szerint kappler szökése előtt bukkant fel. a volt ss tiszt ugyanis felesége révén tudatta, hogy az aranykészletet ő szállíttatta el és azt részben a bolzano melletti erődben, részben svájci bankokban helyezték el. több jel is megerősíti, hogy kappler szökését az információ fejében készítették elő, majd hajtották végre. nem zárják ki, hogy mindebben fontos szerepet játszott az olasz katonai hírszerzés is.

az olasz sajtó szerint az igazi szenzációt nem is az arany hollétének kiderítése jelentené, hanem annak a vizsgálatnak az eredménye, amely hivatott lenne tisztázni, hogy személy szerint kik álltak kappler megszöktetése mögött.

kir/so éb

07.33 130683 2229

kel

-.-

kül

- 6 -

1983.06.13.

sk0006 4 230 mtik1008

stone - mexikó

mexikóváros, 1983. június 13. /mti-upi/reuter/ - richard stone, az egyesült államok közép-amerikai ügyekkel megbízott utazó nagykövete vasárnap este mexikóba érkezett. a diplomata a tervek szerint hétfőn bernardo sepulveda külügyminiszterrel és miguel de la madrid elnökkel tárgyal a közép-amerikában kialakult helyzetről.

megfigyelők emlékeztetnek arra, hogy mexikó és az egyesült államok egymástól igen távolálló nézeteket vall a közép-amerikai feszültség okairól. mexikó úgy véli, hogy a térségben létrejött baloldali mozgalmak a belső társadalmi feszültségek eredményeként erősödnek, míg washington szerint külső erők támogatása nélkül nem léteznének forradalmi mozgalmak.

richard stone vasárnap guatemalában és belize-ben járt. a guatemalai diktátorral, rios montt tábornokkal folytatott tárgyalásai után kijelentette, hogy az ottani hadsereg „sikereket” ért el a gerillák ellen vívott harcban, majd a szovjetunióra, kubára és nicaraguára célozva arról beszélt, hogy hondurast, costa ricát, guatemalát és salvadort külső behatolás fenyegeti.

az utazó nagykövet mexikón kívül felkereste az ugynevezett contadora-csoport többi három tagországát, kolumbiát, panamát és venezuelát is. e négy ország - mint ismeretes - a közép-amerikában kialakult feszültség politikai rendezése érdekében az utóbbi időben számos kezdeményezést terjesztett elő.

stone szombaton nicaraguában is járt, ahol a sandinista kormány képviselőivel, valamint az ellenzéki pártok vezetőivel tanácskozott. értesre adta, hogy washington csak akkor hajlandó javítani a kapcsolatokat managuával, ha a sandinista kormány egyoldalú engedményeket tesz a belső ellenzéknek és a vele ellenséges viszonyban lévő szomszédos országoknak, mindenekelött hondurasnak.

ml mj

07.37 130683 1795

-. -

kül

- 7 -

1983.06.13.

sk0007 4 230 mtik1009

moszkvai kolostor

moszkva, 1983. június 13. /mti/ - a szovjet állam a szovjetunió minisztertanácsának döntése értelmében átadta az orosz pravoszláv egyháznak moszkva legrégebb egyházi épületcsoportját, a danyiil kolostort. a xiii. század végén létesített kolostor épületeibe a restaurálási munkák elvégzése után a moszkvai patriarchátus hivatalai költöznek be.

a szovjet főváros legrégebb kolostora alapítójáról, az önállóvá vált moszkvai fejedelemség első uralkodójáról, alekszandr nyevszkij fiáról, danyiil alekszandrovics hercegről kapta nevét. az erős fallal körülvett épületcsoport a moszkva folyó jobb partján, a kremltől délre helyezkedik el. már alapításakor is a kremlt délen övező védelmi sáv egyik fontos láncszemének szánták. az eredetileg fából készült erődítést a tatár arany horda elleni védekezésre gondolva építtette ujja kőből a xvi. században rettegett iván cár.

az ősi kolostor átadásáért pimen, moszkva és egész oroszország patriarchája nyikolaj tyihonov miniszterelnökhöz írt levélben mondott köszönetet.

fl/so éb

07.39 130683 1070

-. -

sk0008 4 230 mtik1010

salvador - álláspont

havanna, 1983. június 13. /mti/ - a salvadori hazafiak elfogadhatatlannak tartják a közép-amerikai válság ugynevezett globális megoldását, mivel az egyes közép-amerikai államok problémái egyéni megoldási módokat követelnek - jelentette ki a hét végén managuában guillermo manuel ungo, a salvadori forradalmi demokratikus front /fdr/ vezetője. hasonló tartalmu nyilatkozatot adott madridban a kubai hírügynökségnek a salvadori farabundo marti nemzeti felszabadítási front egyik katonai parancsnoka is.

az egyesült államok által hangoztatott „globális megoldás”, tulajdonképpen csak a tárgyalások elutasítására szolgál - hangsúlyozták a salvadori hazafiak. ennek a „globális megoldásnak”, az értelmében például a salvadori hazafias erők egy szintre kerülnének a nicaraguai ellenforradalmárokkal, a népiértő salvadori és guatemalai rezsim pedig a sandinista kormánnyal.

ml

az egyesült államok valójában nem akar tárgyalni - legalábbis ezt mutatják a tények. a „globális megoldás”, hangoztatásán kívül az amerikai kormány eddig semmi mást nem tett, csak egy utazó nagykövetet nevezett ki közép-amerikába. csak washington konkrét lépései mutatják majd meg, hogy stone kinevezése jelent-e bármiféle módosulást a reagan-kormány eddigi rendkívül agresszív közép-amerikai politikájában - hangoztatták a salvadori hazafias vezetők.

go/th éb

07.44 130683 1383

-.-

sk0009 4 230 mtik1011

ongy - nyolcadik nap

peking, 1983. június 13. /mti/ - a kínai parlament közel háromezer küldötte befejezte a kormányfői expozé, valamint jao ji-lin miniszterelnök-helyettes és vang ping-csien pénzügyminiszter előterjesztésének vitáját és hétfőtől zárt ajtók mögött az állami posztokra jelölt személyek listáját tanulmányozza. a 6. országos népi gyűlés /ongy/ első ülészakájának elnöksége szombaton adta át az előzetes listát a 31 képviselői csoportnak. az elnökség pénteken ismét összeül és a csoporttanácskozások eredményei alapján végleges listát készít.

a terv szerint a küldöttek titkos szavazással szombaton választják meg az ongy állandó bizottságát, a köztársaság elnökét és alelnökét, valamint a központi /állami/ katonai bizottság elnökét. a miniszterelnököt a köztársaság elnöke jelöli ki, de a végső jóváhagyás szintén a képviselők feladata.

mint a beijing review című hetilap legfrissebb száma írja, a mult gyakorlatától eltérően a fegyveres erőket nem a köztársasági elnök irányítja majd, ez a központi katonai bizottság elnökének feladata lesz.

hétfőtől a kínai népi politikai tanácskozo testület 6. országos bizottságának tagjai szintén a vezető tisztségviselők megválasztására készülnek. a kínai népfront új elnökét, más vezetőkkel együtt, várhatóan már pénteken megválasztják.

a kormányfői beszámoló, valamint az egyéb beszédek megvitatásakor központi téma volt a pénzeszközök szétforgácsolódásának kérdése, az építési jellegű beruházások

le

tulzott mértéke és a felhalmozási arány ismételt megemelkedése. a képviselők hatékony intézkedéseket helyeztek kilátásba annak érdekében, hogy a költségvetésben nem szereplő beruházásokat visszafogják és a pénzt az ország szempontjából kulcsfontosságú objektumokra összpontosítsák. ugyancsak kiemelkedő jelentőségűnek minősül a gazdasági hatékonyság javítása.

nc/so éb

07.54 130683 1869

-.-

sk0010 4 230 mtik1012

unctad - fejlődő országok - pravda

moszkva, 1983. június 13. /mti/ - az ENSZ kereskedelmi és fejlesztési szervezete - unctad - belgrádban folyó ülészakán a fejlődő államok egyik fő célkitűzése, hogy haladást érjenek el a nemzetközi gazdasági kapcsolatok átalakítása, az új nemzetközi gazdasági rend megteremtése terén. ehhez a fejlődő államoknak közös elvi alapon, szorosan együttműködve és céltudatosan kell fellépniük a tanácskozáson - állapítja meg hétfői kommentárjában a pravda.

az unctad-ülésszakra olyan körülmények között került sor, amikor az enyhüléssel szemben az erőfeszítések meggátolják az államok közötti normális gazdasági és tudományos-technikai együttműködés fejlődését, s a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokat politikai fegyverként alkalmazzák. a gyarmati hódítások következtében kialakult igazságtalan nemzetközi gazdasági kapcsolatok átalakításának ellenségei arra törekcszenek, hogy megakadályozzák a fejlett és fejlődő államok közötti globális párbeszédre vonatkozó ENSZ-határozatok végrehajtását, s fenntartsák a jelenlegi helyzetet.

a szovjetunió és a szocialista országok következetesen fellépnek a nemzetközi gazdasági kapcsolatok igazságos és demokratikus alapokon történő átalakításáért, az új nemzetközi gazdasági rend megteremtésével kapcsolatos globális tárgyalások mielőbbi megkezdéséért.

a fejlődő országok és a szovjetunió közötti gazdasági kapcsolatok fejlődését elemezve a lap rámutat: 1975. és 1982. között az árucseréforgalom értéke több mint két és félszeresére növekedett, s a fejlődő országok ma már 14 százalékkal részesednek a szovjetunió

le

külkereskedelméből, a szovjet segítség elsősorban az állami ipar fejlesztését szolgálja, ami jelentős mértékben járul hozzá a gazdasági függetlenség megteremtéséhez a fejlődő országokban - írja a pravda.

k/th éb

07.58 130683 1829

--

sk0011 4 230 mtik1013

közel-keleti hírek

manama, 1983. június 13. /ap/ - jasszer arafat, a pfsz vb elnöke vasárnap, egy hete tartó körutazásának tizedik állomására, bahreinba érkezett. az emirát uralkodója országa „eltökélt támogatásáról,, biztosította a pfsz küzdelmét a „cionista ellenség,, ellen.

tel aviv, 1983. június 13. /upi/ - egy izraeli katonai szóvivő vasárnap beismerte, hogy a dél-libanoni anszar táborban az örök lelőttek egy foglyot, aki - a szóvivő állítása szerint - „szökést kísérelt meg,,. az elmúlt héten palesztin források három fogoly lelövéséről tudósítottak az anszar táborban, ezt azonban izraeli részről tagadták. a táborban még mindig körülbelül 5000 palesztin és libanoni személyt tartanak fogva a tavalyi háború óta. a pfsz részéről közölték, hogy a fogságukban lévő hat izraeli katonát magánzárkában helyezték el, megtorlásul az anszar táborban lévő palesztinokkal szembeni rossz bánásmód miatt.

sg mj lb

08.00 130683 0944

--

sk0012 4 230 mtik1014

zsivkov-látogatás - előzetes

pék miklós, az mti tudósítója jelenti:

szófia, 1983. június 13. /mti/ - szófiában nagy várakozással tekintenek a todor zivkov párt és államfő vezette bolgár párt- és állami küldöttség kedden kezdődő magyarországi hivatalos baráti látogatása elé. ez teljesen érthető, hiszen a két ország kapcsolatai hagyományosan barátiak és sokoldalúak. a szocialista internacionalizmus elvei alapján történelmi fejlesztésükhöz az 1948-ban aláírt és 1969-ben megújított barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés teremtett jogi alapot. a nagy fontosságú dokumentum aláírásának 35. évfordulójáról a jövő hónapban emlékeznek meg.

a két testvéri ország kétoldalú kapcsolatait is nagy mértékben meghatározzák nemzetközi kötelezettségeik, az a tény, hogy mindkét ország a varsói szerződés és a kgst tagja. hosszú évek óta rendszeresek a két ország párt- és állami vezetőinek kölcsönös látogatásai. megkülönböztetett jelentőségűek és a kapcsolatok egészére mindig ösztönzőleg hatnak a legfelsőbb szintű párt és állami vezetők találkozásai. kádár jános legutóbbi, 1979. júniusi bulgáriai látogatásakor jóváhagyták a kétoldalú gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés fejlesztésének 1990-ig szóló fő irányait.

az 1981. februári szófia miniszterelnöki tárgyalásokon írták alá az 1985-ig szóló hosszú lejáratú árucseré-forgalmi jegyzőkönyvet, valamint a tudományos, az oktatási és a kulturális együttműködés ötéves munkatervét. rendszeresek a két ország külügyminisztereinek konzultációi is: puja frigyas legutóbb tavaly májusban tárgyalt szófiában bolgár kollégájával, petr mladenovval.

a közelmúltban a kétoldalú kapcsolatok két fontos eseményére is a bolgár fővárosban került sor: májusban szófiában tartották meg a magyar-bolgár gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság xviii. ülészakát, június elején pedig itt volt a magyar-bolgár kulturális együttműködési vegyesbizottság x. jubileumi ülése. e két bizottságnak különösen nagy szerepe van a kétoldalú kapcsolatok állandó gazdagításában.

a bolgár sajtó máris nagy várakozással tekint todor zivkov és az általa vezetett párt és állami küldöttség kedden kezdődő magyarországi hivatalos baráti látogatása elé. a szófia lapok, a rádió és a televízió naponta közölnek magyarországi tudósításokat, a két ország egyenletesen bővülő kapcsolatait bemutató írásokat, riportokat.

ék/so éb

08.11 130683 2431

kl

sk0013 4 230 mtik1015

ciprus - békemenet

nicosia, 1983. június 13. /taszsz/ - vasárnap mintegy huszezer ciprusi rendezett tüntetést a nukleáris fegyverkezés ellen küzdő nemzetközi békemozgalom támogatására. a békemenet résztvevői az akrotiri brit támaszpont mellett gyülekeztek. az itt tartott nagygyűlésen a ciprusi és a török békemozgalmak vezetői megbélyegezték az egyesült államok által ösztönzött fegyverkezési hajszát és szót emeltek az új amerikai rakéták tervezett nyugat-európai telepítése ellen.

a békemenet limassolban, ciprus második legnagyobb városában ért véget. a limassoli nagygyűlésen felszólalt romesh chandra, a béke világtanács elnöke is.

a limassoli nagygyűlés résztvevői határozatot fogadtak el, követelve, hogy vessenek véget a fegyverkezési hajszának és írjanak alá megállapodást a nukleáris fegyverek betiltásáról. a határozat sürgeti, hogy a földközi-tenger térségét változtassák békeövezetté, idegen katonai jelenléttől mentes területté, és állást foglal a ciprus teljes demilitarizálása, az ottani támaszpontok felszámolása és a külföldi csapatok kivonása mellett.

ml mj lb

08.12 130683 1112

--

sk0014 4 300 mtik1016

rövid hírek

cuellar nyugat-berlinben

nyugat-berlin, 1983. június 13. /dpa/upi/ - pérez de cuellar ensz-főtiszt vasárnap nyugat-berlinbe érkezett és 24 óráig látogatást tesz a városban. a világszervezet főtisztját - aki münchenből érkezett - a tegeli repülőtéren vendéglátója, richard von weizsäcker kormányzó polgármester fogadta. pérez de cuellar hétfőn továbbutazik londonba.

spanyolország -angola

ll

madrid, 1983. június 13. /mti/ - paulo teixeira jorge angolai külügyminiszter spanyol kollégája fernando moran meghívására, vasárnap este madridba érkezett. kétnapos hivatalos látogatása során áttekintik a spanyol-angolai kapcsolatokat, valamint a nemzetközi élet időszerű kérdéseit.

brandt - sinowatz

bregenz, 1983. június 13. /dpa/ - fred sinowatz osztrák kancellár és willy brandt, a német szociáldemokrata párt elnöke négyszemközt megbeszélést tartott vasárnap az ausztriai bregenzben, ahol egy ünnepségen vettek részt. sinowatz tájékoztatta a nyugatnémet politikust az új osztrák koalíciós kormányzás eddigi tapasztalatairól, majd a világgazdaság időszerű kérdéseiről tanácskoztak.

a betörők amerikája

washington, 1983. június 13. /ap/upi/ - az amerikai háztartások 29 százaléka, mintegy 25 millió család otthona ellen követtek el valamilyen bűncselekményt 1982-ben. a statisztika szerint a különösen magas, illetve a rendkívül alacsony jövedelműek lakásai vonzzák a tolvajokat és a betörőket. a háztartások egyötödéből elloptak valamit és a lakások hét százalékába törtek be.

tüntetés manilában

manila, 1983. június 13. /upi/ - több mint ötezer ember tiltakozott vasárnap a fülöp-szigetek fővárosában az ellen, hogy a kormány újabb öt évre engedélyezte az egyesült államoknak két hatalmas katonai támaszpont használatát. a manilától 100 kilométerre északra fekvő, amerikai használatban lévő clark légitámaszpont előtt munkások, diákok és apácák tüntettek. megfigyelők szerint az idén ez volt a legnagyobb kormányellenes tüntetés a délkelet-ázsiai országban.

pc mj lb
08.29 130683 2044

ll

--

sk0015 4 230 mtik1017

nszk - szaud-arábia - titkos találkozó

bonn, 1983. június 13. /mti/ - a nyugatnémet die welt hétfői száma szerint május utolsó harmadában titkos találkozóra került sor helmut kohl, az nszk kancellárja és szultan herceg szaud-arábiai hadügyminiszter között.

a lap - megbízható forrásokra hivatkozva - tudni véli, hogy a ludwigshafeni találkozon szultan herceg megújította szaud-arábiának azt a kérését, hogy az nszk adjon el a számára több száz leopard-2 harckocsit. az arab ország összesen 10-12 milliárd márka értékben kívánna hadi berendezéseket vásárolni az nszk-tól.

kohl kancellár állítólag „megértést”, tanusított a szaud-arábiai kérés iránt, de annak teljesítését az egyesült államok és izrael beleegyezésétől tette függővé. kohl egyuttal köszönetet mondott azért a több mint 30 milliárd márkás hitelért, amit rijad nyújtott bonnak kedvező kamatfeltételekkel.

időközben az izraeli kormány jelezte, hogy nem ért egyet a nyugatnémet-szaud-arábiai fegyverüzlettel. bonni kormánykörök azonban változatlanul meg akarják győzni izraelt, amit megkönnyíthet, hogy izrael is akar fegyvert vásárolni az nszk-tól.

helmut kohl végleges döntését még azelőtt szeretné meghozni, hogy idén ellátogat mind szaud-arábiába, mind izraelbe.

fkj/th éb

08.29 130683 1283

--

sk0016 4 230 mtik1018

Lengyelország - ensz

varsó, 1983. június 13. /mti/ - az ensz főtitkárának helyettese, patricio ruedas ötnapos látogatást tett lengyelországban - jelentették a hétfői varsói lapok. a külügyminisztériumban több megbeszélést folytatott, főként a világszervezet tevékenységének finanszírozásáról és személyi kérdésekről.

ll

ruedast fogadta több vezető lengyel politikus, köztük zenon komender és mieczyslaw rakowski miniszterelnök-helyettesek, stefan olszowski külügyminiszter és sylwester zawadzki igazságügyminiszter. a főtitkár-helyettes találkozott a szejm két alelnökével és bronislaw dabrowski érsekkel, a püspöki kar titkárával is. a megbeszéléseken a lengyelországi helyzetről volt szó.

kn/so éb

08.50 130683 0723

--

sk0017 4 230 mtik1019

olaszország - pravda

moszkva, 1983. június 13. /mti/ - olaszországnak a rakétatelepítéssel kapcsolatos álláspontját elemzi hétfőn a pravdában a lap római tudósítója megállapítva, hogy a meglehetősen sűrű kormányváltások ellenére, olaszország mindig feltétel nélkül támogatta az új amerikai nukleáris fegyverek nyugat-európába telepítését.

e politika legfőbb okát a tudósító abban látja, hogy a nyugat-európai országok közül olaszország gazdasága áll a leggyengébb lábakon, s ezért az országban a régi módszerhez folyamodnak: minél súlyosabbak a belső gondok, annál hangosabban kell ismételtetni a „külső fenyegetésről”, szóló tételt. az olasz vezetők a nato első vonalában kívánják látni országukat, s ehhez még arra is hajlandók, hogy csendben tudomásul vegyék, ha az egyesült államok egyik-másik fontosabb tanácskozássra „elfelejti”, meghívni az olasz illetékeseket.

a washingtoni politika iránti feltétlen elkötelezettség nyilvánult meg a hét vezető tőkés ország willamsburgi tanácskozásán is. az egyik amerikai folyóirat megfogalmazása szerint reagan elnök hasznos „közvetítőre”, talált az olasz miniszterelnökben saját elképzeléseinek elfogadtatásához. emilio colombo külügyminiszter pedig nemrégiben „igen értékesnek”, minősítette az amerikai „nulla-változatot”, és jelenleg is hasonló jelzőkkel illeti a semmiféle előrehaladást nem jelentő „közbülső megoldást”,.

a szicíliai comisóban már megkezdődtek az amerikai rakéták elhelyezésére szolgáló silók építkezési munkálatai. a mind erőteljesebbé váló háboruellenes mozgalmak leszerelésére a politikai és katonai gépezet olyan érvekkel hozakodik elő, hogy „olaszország

ll

hozzájárulása nélkül semmiféle nukleáris fegyvert nem lehet felhasználni az ország területéről,,. ezzel kapcsolatban idézi a cikk egy olasz tudós kijelentését, aki szerint ez valótlan állítás, mert ,,jelenleg olaszországnak nincs önálló külpolitikája,,.

kr/so éb

08.54 130683 1935

-.-

sk0018 4 230 mtik1020

marchais az eurorakéták kérdéséről

párizs, 1983. június 13. /mti/ - georges marchais, az fkp főtitkára vasárnap Lyonban mondott beszédében az eurorakéták kérdéséről szólva hangsúlyozta: tiszteletben kell tartani az egyensúly és az egyenlő biztonság elvét s nem igaz az, hogy az európai nukleáris egyensúly fenntartására újabb amerikai rakétákat kell telepíteni Európában. az amerikaiak ugyanis rendelkeznek nukleáris fegyverek célba juttatására alkalmas bombázókkal és tengeralattjárókkal is ebben a térségben. ezenkívül franciaország is rendelkezik nukleáris erővel.

ennek két következménye van - folytatta marchais - egyrészt nem lehet szó arról, hogy a francia nukleáris erőt bevonják olyan tárgyalásokba, amelyek során annak csökkentését követelnék. másrészt azonban logikus az, hogy a francia nukleáris erőt tekintetbe vegyék az Európában levő nukleáris erők számbavételénél, hiszen franciaország az atlanti szövetség tagja s teljesítenie kell ebből fakadó kötelezettségeit. még inkább áll ez a brit nukleáris erőkre, amelyek a nato nukleáris erőinek szerves részét képezik.

ma európa népeinek sorsa forog kockán, - hangsúlyozta marchais - s a genfi tárgyalások nem haladnak előre. ebbe a helyzetbe nem szabad beletörődni és ha a két nagy ország nem tud megállapodásra jutni, meg kell nyitni e tárgyalásokat minden európai kormány előtt.

marchais ezután rámutatott: ezen a téren nézeteltérés van az fkp és mitterrand elnök álláspontjai között. az 1981-ben az fkp és a szocialista párt között kötött kormányzati megállapodás azonban hangsúlyozta, hogy mindkét párt megőrzi saját személyiségét és alapvető álláspontjait. ez a nemzetközi politika területére is vonatkozik.

M

az fkp főtitkára végül visszautasította azokat a jóslatokat, hogy a kommunisták távozni fognak a kormányból. az fkp álláspontja nem változott - hangsúlyozta - s a kommunisták továbbra is a kormánytöbbségen belül fognak küzdeni azért, hogy a baloldali kormány tiszteletben tartsa vállalt kötelezettségeit és előrehaladjon a problémák megoldásának útján.

ds/so éb

09.11 130683 2082

-.-

sk0019 4 230 mtik1021

maróthy prágában

embargó: 10.30-ig

prága, 1983. június 13. /mti/ - a cskp prágai városi bizottságának meghívására hétfőn délelőtt prágába érkezett maróthy lászló, az mszp pb tagja, a budapesti pártbizottság első titkára.

a magyar főváros pártküldöttségét vezető vendéget a két ország nemzeti lobogóival feldiszitett ruzinei repülőtéren antonin kapek, a cskp kb elnökségének tagja, a prágai pártbizottság vezető titkára fogadta,

gr/th mj

09.48 130683 0530

M

-.-

sk0023 4 230 mtik1025

,,milliomos,, ikarus

riga, 1983. június 13. /taszsz/ - jurnálából, Lettország kedvelt üdülővárosából hétfőn magyarországra indult a helyi közlekedési vállalat egyik ikarus autóbusza. a ,,milliomos,, busz azután tér vissza budapestre, hogy ionasz klocskov gépkocsivezető nagyjavítás nélkül egymillió kilométert tett meg rajta.

a nem mindennapi eredmény jelentőségét emeli az a tény, hogy mivel nem kellett a buszon fődarabokat cserélni, a vezetőnek sikerült a busz értékét másfélszeresen meghaladó összeget megtakarítani.

Lettországban széles körben tanulmányozzák ionasz klocskov eredményeit. több mint százötven buszsofőr célul tűzte ki, hogy a magyar gyártmányú ikarusokon nagyjavítás nélkül 500 ezer kilométert tesznek meg.

szi mj

11.25 130683 0768

--

sk0024 4 230 mtik1026

kinai-francia

peking, 1983. június 13. /mti/ - csen mu-hua, a ^{világi} külügyi gazdasági kapcsolatok kinai külkereskedelmi és minisztere hétfőn pekingben fogadta jean-claude lenyt, az atomenergiái berendezéseket gyártó framatome cég igazgató tanácsának elnökét. a francia küldöttség atomreaktor-technológia eladásáról tárgyal pekingben. mitterrand francia köztársasági elnök májusi pekingi látogatása idején arról kina és franciaország emlékeztetőt írt alá. elvben megállapodtak abban, hogy franciaország négy, egyenként 900 megawattos atomreaktort szállítana, amelyeket kínai atomerőművekben hasznosítanak. francia források szerint az üzlet végleges tető alá hozását késetteti, hogy nem tudtak közös nevezőre jutni a kínai fizetés mikéntjében.

nc/th éb

13.19 130683 0767

Nur

--

sk0025 4 230 mtik1027

afganisztán

kandahar, 1983. június 13. /taszsz/ - afganisztán kandahar tartományában a forradalom védelmére alakult osztagok a fegyveres erőkkel és a népi milícia egységeivel együttműködve az utóbbi napokban felszámoltak több ellenforradalmi csoportot - közölte a taszsz hírügynökség tudósítójával a tartomány kormányzója.

ezek a csoportok felforgató tevékenységükkel zavarták a tartomány normális életét. az egyik bandától amerikai, egyiptomi és nyugatnémet gyártmányú fegyvereket koboztak el. kormányellenes röplapokat és olyan dokumentumokat is találtak náluk, amelyek azt bizonyítják, hogy az ellenforradalmárok kapcsolatot tartanak fenn külföldön lévő irányítóikkal.

a biztonsági erők ezen kívül felfedeztek egy titkos utvonál-hálózatot, amelyen keresztül a banditák észrevétlenül be tudtak hatolni kandahar tartomány hasonló nevű székvárosába.

te hf ng

13.45 130683 0894

--

sk0026 4 230 mtik1029

francia ellenzék

párizs, 1983. június 13. /mti/ - az rpr, a legnagyobb ellenzéki párt központi bizottsága párizsban tartott ülésén határozatot fogadott el, amely sikra száll a közös piac politikai integrációjának fokozása, valamint az atlanti szövetségben belül az „európai katonai integráció,, megteremtése mellett. bár az rpr a gaulleizmus örökösének vallja magát, ezzel a határozatával kétségtelenül szakít a gaulleizmus legfontosabb tételeivel. több francia kommentátor rámutat: chirac immár egyértelműen az atlantizmus ösvényeire tereli pártját.

jacques chirac az europe-1 rádióknak adott nyilatkozatában megismételte azt a követelését, hogy a köztársasági elnök tartson népszavazást a kormány politikájáról, mert szerinte a kormány tekintélye annyira megingott, hogy ki kell kérnie a francia nép véleményét.

Nur

1983.06.13.

georges marchais lyonban mondott beszédében ellenben hangsúlyozta: a jobboldal egyre hevesebb támadást folytat a francia népnek az 1981-es választásokon kifejezett akarata ellen. csak az a cél vezet, hogy megsemmisítse az azóta elért vívmányokat, és az országot reagan járszalagjára kényszerítse.

hangsúlyozta: bizton számíthatnak a kommunisták teljes támogatására azok, akik szembe akarnak szállni a jobboldalnak ezzel az offenzívájával. a baloldalnak azzal kell meggyőznie ezt az offenzívát, hogy még határozottabban halad előre.

ds/th fn

14.26 130683 1399

--

sk0027 4 300 mtik1030

gromiko-doszt

moszkva, 1983. június 13. /mti/ - andrej gromiko, az szkp kb pb tagja, a szovjetunió minisztertanácsa elnökének első helyettese, külügyminiszter hétfőn moszkvában megbeszélést folytatott sah muhamed doszt afganisztáni külügyminiszterrel.

az afgán diplomácia vezetője vasárnap érkezett moszkvába, uton genfben, ahol - az ENSZ-főtávkár személyes megbízottjának közvetítésével - csütörtökön folytatódna az afganisztáni-pakisztáni tárgyalások.

a szívélyes, elvtársi légkörű megbeszélésen a két külügyminiszter a szovjet-afgán kapcsolatok néhány kérdéséről, valamint kölcsönös érdeklődésre számot tartó más kérdésekről cserélt véleményt.

andrej gromiko a nap folyamán villásreggelit adott sah muhamed doszt tiszteletére; mindketten pohárköszöntőt mondtak.

kr/dj fn

14.34 130683 0815

Nm

--

1983.06.13.

sk0028 4 230 mtik1031

rövid hírek

zimbabwei letartóztatás

harare, 1983. június 13. /upi/ - a zimbabwei hatóságok letartóztattak öt személyt, azzal a váddal, hogy tavaly nyáron elraboltak és megölték hat külföldi turistát - jelentették be hétfőn hararéban. a két-két amerikai, brit és ausztráliai turista július 23-án matabelefeldön tűnt el. diplomáciai források szerint robert mugabe zimbabwei kormányfő levélben értesítette az érdekelt kormányokat a vizsgálat eredményeiről.

nemzetközi tanácskozás

várna, 1983. június 13. /taszsz/ - a tudományos kutatások tökéletesítésének problémáival foglalkozó nemzetközi tanácskozás kezdődött hétfőn várnában. a tanácskozáson bulgária, csehszlovákia, lengyelország, magyarország, az ndk, románia és a szovjetunió kutatói vesznek részt.

belgium - döntőbiróság

brüsszel, 1983. június 13. /mti/ - a szenátus után a képviselőházban is megszavazták a belga államigazgatási és alkotmányjogi reformban fontos szerepet betöltő döntőbiróság felállításáról intézkedő törvényt. az új szerv feladata az lesz, hogy eldöntse a hatásköri vitákat a bonyolult, soklépcsős államigazgatásban, amelyben a központi parlament és a kormány lemondott hatásköre egy részéről a helyi önkormányzati szervek javára.

emelkedik a tengerek szintje

san francisco, 1983. június 13. /taszsz/ - a világtenger vízszintje a következő 100 évben két méterrel emelkedik - állítják amerikai tudósok. más szakemberek véleménye szerint azonban továbbra sem változik a jelenlegi emelkedési ütem, tehát százévenként 10-20 centiméterrel emelkedik a tengerek szintje. az amerikai szakértők részben azzal magyarázzák feltevésüket, hogy - szerintük - a földön az átlaghőmérséklet az elkövetkező évszázadban 1,5-4,5 celsius fokkal emelkedik, és ennek következtében a sarkokat borító jégtakaró gyorsabb ütemben olvad.

magyar filmek sikere - le monde

párizs, 1983. június 13. /mti/ - az idei évtapes-i zenei fesztivált a régi magyar zenének szentelték, és a fesztivál idején magyar filmhetet is rendeztek. a le monde beszámol arról, hogy a bemutatott magyar filmek sikere arra indította az assia film nevű új

Nm

filmforgalmazó vállalat tulajdonosát, richard magnient, hogy vállalata számára, amely a jövő hónapban kezdi meg működését, két magyar filmet is leköссön: gothár péter „megáll az idő,, és erdöss pál „adj király katonát!,, című filmjét.

pc-ds/im hf ng

14.41 130683 2401

-.-

sk0029 4 300 mtik1032

izrael-libanon /1.rész/

böcz sándor, az mti tudósítója jelenti:

bejrut, 1983. június 13. /mti/ - a libanoni parlament hétfőn megkezdte a május 17-én aláírt izraeli-libanoni megállapodás ratifikációs vitáját. a kormányzat arra számít, hogy a nemzetgyűlés nagy többséggel jóváhagyja az egyezményt, azaz felhatalmazza amin dzsemajel elnököt az okmány törvénybe iktatására. az államfőnek még mindig módjában lesz, hogy a végső szentesítéssel kivárja a szíriával folytatandó tárgyalások eredményét.

damaszkuszban hivatalosan megcáfolták elie szalem libanoni külügyminiszter washingtonban elhangzott „optimista kijelentését,, miszerint az egyesült államok rövidesen tárgyalásokat kezd szíriával a libanonban állomásozó szíriai csapatok kivonásáról. az izraeli-libanoni megállapodás szíriai elvetése végleges és megmásíthatatlan, nem lehet alku tárgya - hangsúlyozta a közlemény, majd rámutatott: a kapitulációs szerződés sérti libanon függetlenségét, arab jellegét, és veszélyezteti szíria biztonságát.

a damaszkuszi sajtó élesen bírálja a szíria ellen indított, a különalkü utjában álló arab ország elszigetelésére irányuló amerikai kampányt. a tistrin című lap megállapítja, hogy az arab országok többsége reagan állításával ellentétben nem helyesli az izraeli-libanoni megállapodást, hanem szíria magatartását támogatja. /folyt./

bz/im fn

14.43 130683 1372

Nm

-.-

sk0030 4 300 mtik1033

izrael-libanon /2.rész/

a begin-kormány vasárnap elvetette azt az indítványt, hogy az izraeli megszálló hadsereg a libanonban elszenvedett súlyos veszteségek miatt hajtson végre egyoldalú, részleges csapatvisszavonást. a ma, ariv című izraeli lap értesülése szerint a libanoni kormány jeruzsálemben járt küldöttei szintén az egyoldalú csapatvisszavonás ellen érveltek. a legfrissebb összesítés szerint a tavalyi invázió kezdete óta 500 halottja és 2717 sebesültje volt az izraeli hadseregnek libanonban. egy vasárnapi ellenállási akció során további két izraeli katona sebesült meg. közben jichak rabin volt miniszterelnök nyilvánosan elismerte, hogy az elmúlt évben több támadás érte izrael északi településeit a megszállt libanoni területekről, noha az invázió meghirdetett célja galilea biztonsága volt.

egy izraeli katonai szóvivő elismerte, hogy a megszálló hadsereg katonái vasárnap megölték az anszári börtöntábor egyik palesztin foglyát. a szóvivő szerint a foglyot „szökés közben,, lőtték le.

élénk feltűnést keltett, hogy a libanoni katonai ügyészség gyilkosság és terrorcselekmények vádjával állítja bíróság elé a libanoni nemzeti ellenállási front két elfogott harcosát, akik a múlt héten bejrut külvárosában távirányítású bombával megölték az izraeli hadsereg két katonáját. a vádlottakat halálbüntetéssel sújthatják.

jasszer arafat, a palesztinai felszabadítási szervezet végrehajtó bizottságának elnöke bahreini nyilatkozatában megerősítette, hogy rövidesen arab csucsértekezletet tartanak a közel-keleti problémák megvitatása végett. arafat egyidejűleg közölte: közös palesztinai-libanoni parancsnokságot alakítottak az izraeli megszállókkal szemben kibontakozott libanoni fegyveres ellenállás összehangolására, és a pfsz minden erőforrását a libanoni nemzeti ellenállási front rendelkezésére bocsátotta.

a pfsz vezetője hétfőn, 10 napos diplomáciai körutját befejezve visszaérkezett damaszkuszba.

bz/im fn

15.08 130683 1967

Nm

-.-

sk0031 4 300 mtik1034

francia válasz

párizs, 1983. június 13. /mti/ - a francia külügyminisztérium szóvivője hétfőn kijelentette: meglepetéssel vették tudomásul, hogy george shultz amerikai külügyminiszter bírálta a múlt heti nato-tanácsülésen tanusított francia magatartást.

az amerikai külügyminiszter ugyanis - utban washington felé - a repülőgépen újságíróknak kijelentette, hogy franciaország „bosszantó”, magatartást tanusított a nato-tanács ülésén; a tanácskozást a tervezettnél három órával később fejezték be, mert a franciák kifogásolták a záróközlemény egyes megfogalmazásait. az amerikai külügyminiszter szerint franciákkal tárgyalni „idegtépő dolog”, mivelhogy a francia kormány nem tanusít egyértelmű magatartást az atlanti szövetségben.

a francia külügyminisztérium szóvivője nagyon meglepőnek minősítette a nyilatkozatot, hozzáfűzve: a francia politika alaptételei régóta ismertek. ezek: a függetlenség, valamint a szövetséghez való hűség; de csak a szövetséghez, nem pedig az integrált katonai parancsnoksághoz - hangsúlyozta a szóvivő.

ds/im fn

15.32 130683 1078

--

sk0032 4 300 mtik1035

mitterrand korzikán

párizs, 1983. június 13. /mti/ - mitterrand elnök hétfőn kétnapos látogatásra korzika szigetére érkezett. ajaccióban elhangzott beszédében hangsúlyozta: kormánya különleges státust és igazgatási önkormányzatot biztosított a szigetnek, elismerve korzika sajátos jellegét. elutasítja ellenben azt, hogy a korzikai népet elszakítsák a francia néptől; korzika a francia köztársasághoz tartozik - mondotta az elnök, majd kijelentette: korzikának joga van a különbözőségeire és sajátos kultúrájának megőrzésére.

Nu

az elnök támogatást ígért a sziget gazdasági problémáinak megoldásához, s hangsúlyozta: a kormány a felemelkedés érdekében meghozza a szükséges intézkedéseket; tekintet nélkül a különleges érdekekre, ha azok ártanak az általános nemzeti érdekeknek.

ds/dj fn

15.45 130683 0809

--

sk0033 4 230 mtik1036

görögország - sztrájkok

athén, 1983. június 13. /afp/ - kétnapos sztrájkot kezdett hétfőn a görög szigetvilágot összekötő járatokon hajózó ötezer tengerész. a kereskedelmi tengerészeti szövetség /pno/ azért hirdetett sztrájkot, mert a hajótulajdonosok mindaddig nem ujtották meg a kollektív szerződéseket, a tengerészek 20 százalékos béremelési követelése miatt.

hasonló okokból ugyancsak kétnapos sztrájkra készül szerdától a szövetség két másik tagszervezete, amelyek a nemzetközi vizeken görög zászló alatt közlekedő hajók huszezer gépészét, illetve huszonötezer tengerészét tömörítik.

háromnapos munkabeszüntetést kezdtek hétfőn az athéni és a pireuszi kórházakban dolgozó orvosok - december óta immár hatodszor. az orvosok sztrájkjukkal az ellen tiltakoznak, hogy a kormány továbbra is késlekedik az egészségügy reformjáról szóló törvényjavaslat előterjesztésével. a kormány az egészségügy szervezetének decentralizálását tervezi, 400 egészségügyi központ, valamint kutatóhelyek létrehozásával.

ta hf ng

15.52 130683 1044

Nu

--

sk0034 4 300 mtik1037

nszk - hivatalos állásfoglalás /lásd mtik 1017-et is/

bonn, 1983. június 13. /mti/ - az nszk-kormány eddig nem folytatott hivatalos tárgyalást azokról a fegyverszállításokról, amelyekről a die welt hétfői száma tudósított - jelentette ki hétfői sajtóértekezletén peter bö-nisch, a bonni kabinet szóvivője.

újságírók kérdéseire adott válaszaiból azonban kiderült, hogy sokkal inkább a die welt hírének megerősítéséről, mint cáfolatáról van szó. bö-nisch elismerte, hogy helmut kohl kancellár májusban ludwigshafenben találkozott szultan abdul aziz herceggel, szaud-arábia hadügyminiszterével. a „magánjellegűnek”, minősített megbeszélés tartalmáról a szóvivő nem kívánt semmit közölni, azt azonban elismerte, hogy a szaudi fél változatlanul határozott érdeklődést tanúsít a nyugatnémet fegyverszállítások iránt. ez kifejezésre jutott otto lambsdorff gazdasági miniszter közelmúltban tett rijadi látogatásakor is. a szaudi kormány ekkor is jelezte, hogy ilyen irányú kérését helmut kohl késő nyári vagy kora őszi szaud-arábiai látogatásakor is fel akarja vetni.

bö-nisch szavai szerint az egész ügy jelenleg a „megvitatás”, szakaszában van, s a nyugatnémet kormány végső döntése meghozatalakor egyaránt figyelembe fogja venni izrael biztonsági érdekeit és az nszk-nak az arab országokhoz fűződő jó viszonyát. a kohl-kormány a „politikai szükségszerűség”, és nem elődje, a schmidt-kormány fegyverexporttal kapcsolatos irányelvei alapján dönt majd - mondta a nyugatnémet szóvivő, azt állítva, hogy a keresztény uniópártok is a „korlátozott”, fegyverexport hívei.

... fkj/dj fn

16.10 130683 1604

Nuv

--

sk0035 4 300 mtik1038

pioneer-10 /tudósító/

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1983. június 13. /mti/ - hétfőn elhagyta a naprendszert és a galaktika eddig ismeretlen térségeiben folytatja útját a pioneer-10 nevű amerikai űrállomás.

az űrállomást 11 évvel ezelőtt, 1972. március 2-án indították utnak, s azóta tervezőinek várakozásait meghaladó mértékben gazdagította a naprendszerről alkotott tudományos ismereteket. hétfőtől kezdve pedig az első olyan emberalkotta eszköz, amely eljutott a világűr naprendszeren kívüli részébe. ez akkor következett be, amikor a naprendszer legtávolabbi ismert bolygójának, a neptunnak a pályáját keresztezte.

amerikai tudósok feltételezik, hogy a pioneer-10 - jelenlegi pályáján száguldva - még ötmilliárd év múlva is épségben lesz, nyolcvattos rádióadója pedig a kilencvenes évekig küldheti jeleit a földre. ha a pioneer-10 műszerei továbbra is működnek majd, az űrállomás megadhatja a választ arra az izgalmas tudományos kérdésre, vajon van-e a naprendszernek egy tizedik, eddig teljesen ismeretlen bolygója.

az űrállomás 1973 decemberében a jupiter gyűrűit szelte át, fényképeket készített, bemérete a jupiter bolygót, s felfedezte, hogy a naprendszer legnagyobb bolygója cseppfolyós anyagból van. ezután irányították a pioneer-10-et új pályájára, amelyen elhagyta a naprendszert, s amelyen évmilliárdokig nem ütközhet semmibe.

a pioneer-10 üzenetet visz ismeretlen világoknak az emberiségtől. a neves amerikai csillagász, carl sagan által tervezett plakett, amelyet fedélzetén magával vitt, a föld elhelyezkedését próbálja ábrázolni a világmindenségben; s egy férfi és egy nőalakot is bemutat. sagan szerint az évmilliárdok múlásával nő a valószínűsége annak, hogy a pioneer valamiféle civilizáció közelébe jut. az első alkalom erre 10 ezer 507 év múlva következik be, amikor az űrállomás az ugynevezett barnard-csillag „mellett”, száguld el 3,8 fényévnnyi távolságban.

... br/dj fn

16.26 130683 1965

Nuv

--

sk0036 4 300 mtik1039

usa - fegyverzetkorlátozás /1.rész/

washington, 1984. június 13. /mti/ - joseph kraft, a the washington post ismert hirmagyarozója határozottan kétségbe vonja ronald reagan „uj rugalmasságát”, a leszerelési politikában, s hasonló véleménynek ad hangot egy másik vezető amerikai lap, a the new york times is.

„valójában - írja kraft - a kormányzat jöttányit sem engedett azokból a javaslataiból, amelyeket az oroszok már régen elutasítottak, mivel azok amerikai fölényt irányoznak elő.,,

mint leslie gelb, az amerikai külügyminisztérium politikai-katonai osztályának volt vezetője, jelenleg a the new york times katonai szakírója írja, az új amerikai javaslatok háttere a következő: reagan végrehajtotta a minimálisan szükséges módosításokat tárgyalási felfogásában, hogy ezzel megszerezze a kongresszusi többséget az mx-rakéták költségvetésének elnyeréséhez, de ezek a módosítások távolról sem elegendők a genfben felújított tárgyalások sikeréhez.

„szovjet szempontból az amerikai javaslatok végzetesen hibásak,, - írja ugyancsak a the new york timesban raymond l. garthoff, aki az amerikai salt-delegáció egyik tagja volt a hetvenes években. „reklámozott rugalmasságuk nem terjed ki azokra a kulcsfontosságú tényezőkre, amelyek a kormányzat eredeti tárgyalási pozícióját alapvetően elfogadhatatlanná tette moszkva számára.,,

a the new york times és a the washington post katonai szakértőinek meglepően egyöntetű véleménye szerint a reagan-javaslat az egyesült államok biztonsági érdekeivel sem egyeztethető össze. az amerikai stratégiai előnyöket erőltető javaslatok ugyanis, amelyeket a másik fél nem tud elfogadni, semmilyen előnnyel nem járnak, sőt megfosztják az egyesült államokat a tárgyalások útján megvalósítható fegyverzetkorlátozás előnyeitől.

br pi

17.16 130683 1811

-.-

sk0037 4 230 mtik1040

rövid hírek

törökország - hadgyakorlat

ankara, 1983. június 13. /taszsz/ - a török haditengerészet és légiereje egységei hétfőn közös hadgyakorlatot kezdtek. a manőverek a márvány-és a fekete-tenger térségében folynak, s kiterjednek a körzet nemzetközi vizeire valamint légtérre is.

törökország - választások

ankara, 1983. június 13. /up1/ - a török nemzetbiztonsági tanács hétfőn ratifikálta az új választási törvénytervezetet, amely ez év november 6-ra tüzi ki az általános választásokat. kenan evren köztársasági elnök több ízben célzott arra, hogy a választásokat elhalaszthatják, ha a betiltott politikai pártok további kísérleteket tesznek tevékenységük felújítására.

októberi forradalom érdemrend

moszkva, 1983. június 13. /taszsz/ - „októberi forradalom érdemrenddel,, tüntették ki a fekete-tenger partján fekvő szevasztopol szovjet kikötővárost - jelentette a taszsz. az érdemrendet a város alapításának 200. évfordulója alkalmából adományozta szevasztopolnak a szovjetunió legfelsőbb tanácsának elnöksége.

te hf pi

17.19 130683 1075

-.-

sk0038 4 300 mtik1041

hanoi pártkonferencia /1.rész/

dunai péter, az mti tudósítója jelenti:

hanoi, 1983. június 13. /mti/ - noha értek el eredményeket, sok területen még nagyok a nehézségek, akad a termelés, gyenge az állami kereskedelem, s egyre nehezebb a lakosság, elsősorban a fizetésből élők helyzete - állapította meg beszámolójában le van luong, a vkp kb tagja, a hanoi pártbizottság első titkára. a fővárosban a hét végén kezdődött pártkonferenciát országsszerte nagy figyelemmel kísérik. a vkp tavalyi ötödik kongresszusa óta ez a

/

legjelentősebb esemény; a résztvevők fölmérik a kongresszusi határozatok teljesítésének menetét, s kijelölik a pártalapszervezetek tennivalóit.

Le van Luong az eredmények között sorolta föl, hogy az utóbbi egy-két évben némi előrelépés tapasztalható a gazdaságban, a város ipari termelésének bővítésében. 1982-re sikerült visszafordítani a ipari termelés 1979 óta tartó hanyatlását; tavaly hanoi ipara ismét elérte a termelés 1979-es szintjét, s remény van rá, hogy az idén ez a kedvező irányzat folytatódik. 1982-ben a város környékének mezőgazdasága jó eredményt ért el, túlhaladta az 1975-ben elért csúcsteljesítményt. az utóbbi két évben, bár jelentősen csökkent az beruházásokra fordított pénzmennyiség, az összpontosítással javult a hatékonyság; egészében véve azonban még igen alacsony a beruházások hatékonysága, s ez országos jelenség - húzta alá a pártbizottság első titkára.

„tulzottan derülátóvá tettek bennünket az utóbbi két évtized sikerei, lebecsültük az átmeneti időszaknak, a szocialista gazdasági alapok lerakásának nehézségeit, nem láttuk jól a két ut, a szocializmus és a kapitalizmus közti küzdelem élességét, döntő voltát, mindenekeelőtt pedig nem teljesítettük a párt iv. kongresszusán a termelési viszonyok tökéletesítéséről hozott határozatot,, - mondotta Le van Luong./ folyt./

dp fn

17.48 130683 1870

--

sk0039 4 300 mtik1043

három hír japánból

amerikai hadgyakorlat

tokió, 1983. június 13. /mti/- a világháboru óta tartott legnagyobb amerikai hadgyakorlat ért véget hétfőn japánban, okinava szigetén. a partraszállási gyakorlaton 30.000 katona, az amerikai 7. flotta 250 harci repülőgépe, 20 hadihajója - köztük a midway repülőgép-anyahajó - vett részt.

abe - son sann

tokió, 1983. június 13. /mti/ - abe sintaro japán külügyminiszter hétfőn tokióban fogadta son sann-t, a kambodzsai törvényes rendszer ellen harcoló „koalíciós kormány,, elnökét. a

fs

japán külügyminiszter kifejtette: tokió kambodzsát illetően az asean álláspontját támogatja. ennek lényege - mint ismeretes - egyfajta „politikai megoldás,, ami a heng samrin-kormány kérésére kambodzsában tartózkodó, vietnami csapatok teljes kivonásához vezetne.

fischer annie japánban

tokió, 1983. június 13. /mti/ - több koncertből álló vendégszereplésre hétfőn tokióba érkezett fischer annie zongoraművésznő. fischer annie másodszor jár japánban, ahol zongorajátékát rendkívül nagyra becsülik. az első koncertre csütörtökön kerül sor tokióban.

pl/im ai pi

17.58 130683 1136

--

sk0040 4 300 mtik1044

hanoi pártkonferencia /2.rész/

a pártbizottság első titkára szóvá tette a vezetésben tapasztalt lazaságot, amelynek következményeként - mint mondotta - az utóbbi években a szocialista szektor szerepe visszaszorult több gazdasági területen; a kereskedelemben, az elosztásban; a magántőke pedig megerősítette ellenőrzését e területeken.

minthogy az állami kereskedelmi és elosztási hálózat, a jegyrendszer árukiadó helyei nem feleltek meg a követelményeknek, a bérből és fizetésből élők kénytelenek voltak alapvető szükségleteik egy részét a szabadpiacról beszerezni, ott pedig az árak igen nagy ütemben emelkedtek. így e rétegek /állami alkalmazottak, a hadsereg és a belügyminisztérium állománya/ helyzete romlott.

Le van Luong a tavaly tartott ötödik kongresszus határozott önkritikai szellemében bírálta a fővárosi pártszervek munkáját.,, a pártbizottságok, hatalmi szervek tulságosan mereven, bürokratikusán működtek, nem voltak következetesek a párthatározatok végrehajtásának ellenőrzésében, eluralkodott a formalizmus. több pártszervezetben gyenge a vezetőség, ez vonatkozik némely hatalmi szerv pártapparátusára is. a fővárosi pártbizottság nem gyakorolt határozottan és kellő időben önkritikát, káderpolitikáját pedig a senkihez nem nyulunk jelszó jellemezte. bár az elmúlt öt évben sok új kádert vontak be a munkába, mégsem sikerült a pártapparátust erős ütőképes kollektívává kovácsolni.,, - hangsúlyozta beszámolója végén le van Luong.

fs

hétfőn a beszámoló feletti vitával folytatta munkáját a hanoi pátrtkonferencia, a felszólalók teljes mértékben egyetértettek a városi első titkár beszámolójában foglaltakkal, az eredmények és a problémák értékelésével.

... dp/dj fn

18.19 130683 1715

-.-

sk0041 4 230 mtik1045

guatemala - választások

gózon istván, az mti tudósítója jelenti:

havanna, 1983. június 13. /mti/ - efrain rios montt tábornok, guatemala diktátor-elnöke bejelentette, hogy 1984 második felében alkotmányozó nemzetgyűlési választásokat tartanak guatemalában.

a diktátor a választások ígéretével a hadseregen belüli ellenzékét próbálja leszerelni. rios montt tábornok katonai államcsínyének első évfordulóján már ígéretet tett a választások megtartására, de néhány nappal később kijelentette, hogy egyelőre még nem alkalmas a helyzet guatemalában a választásokra.

a lassan 15 hónapja hatalmon lévő rezsim eddigi legsúlyosabb válságát éli át; a tábornok nem tudta felszámolni a gerillamozgalmat, pedig az ország költségvetésének mintegy 60 százalékát erre a célra fordították, s a rendkívül magas katonai kiadások gazdasági összeomlással fenyegetik az országot. miután a guatemalai nagytőke nem volt hajlandó „önkéntesen”, anyagi áldozatokat hozni a gerillák elleni harchoz, a tábornok új adózási rendszert akar bevezetni. ezzel a lépéssel azonban a guatemalai burzsoáziát fordítja maga ellen.

mélypontra zuhant a kormány és az egyház viszonya. az egyház határozottan tiltakozott a rendkívüli törvénykezés alapján halálra ítélték kivégzése ellen. másrészt a guatemalában rendkívül erős katolikus egyház sérelmezi, hogy rios montt tábornok, aki „az ige egyháza”, elnevezésű szekta tagja, e szekta tanítását próbálja mintegy államvallássá tenni.

az államcsíny évfordulóján bejelentett „politikai nyitásban”, még a tábornokot korábban támogató jobboldali pártok sem hisznek. ezek a pártok attól félnek, hogy a diktátor nem kíván megválni a hatalomtól, s valamilyen formában „törvényesíteni”, fogja elnökségét.

a hadseregen belül is növekszik rios montt ellenzéke. a múlt hét közepén az egyik legtekintélyesebb guatemalai tábornok követelte a választások azonnali kiírását. rios montt tábornok azonnal elbocsátotta a „lázas”, főtisztet, de egyben sietett bejelenteni, hogy egy jó év múlva megtartják a választásokat.

... go/hn fn

18.31 130683 2081

-.-

sk0042 4 300 mtik1046

spanyol-francia tárgyalások

király ferenc, az mti tudósítója jelenti:

madrid, 1983. június 13. /mti/ - a hétfőn befejeződött egynapos nem hivatalos spanyol-francia kormányfői megbeszéléseken felipe gonzález és vendége, pierre mauroy a témák széles körét érintette.

megvitatták a kétoldalú kapcsolatok, elsősorban a terrorizmus elleni együttes harc, valamint spanyolország közös piaci tagságának kérdését. az utóbbi témát továbbra is „nehéznek”, minősítették. már csak azért is, mert a két ország mezőgazdasági termékszerkezetének azonossága - spanyolország egk-tagsága esetén - hátrányos helyzetbe hozná a francia gyümölcs-, zöldség- és bortermelőket.

közép-amerika problémája is jelentős helyet foglalt el a tárgyalásokon. a konfliktus rendezését illetően a két kormány álláspontja azonos; azt vallják, hogy a válságot tárgyalásos úton, az összes szemben álló felek részvételével kell megoldani.

a két kormányfő elkötelezte magát a felélénkült párbeszéd folytatása mellett, s ennek jegyében készítettek elő mitterrand elnök július eleji spanyolországi látogatását. a küldöttségek köréből származó értesülések szerint még az idén sor kerülhet egy hármas csúcstalálkozójára - franciaország, spanyolország és portugália részvételével.

pierre mauroy-t - aki hétfő délután hazautazott madridból - délelőtt fogadta jános károly király.

ky/im fn

18.45 130683 1393

-.-

sk0043 4 230 mtik1047

Legfelsőbb tanács - bizottságok

moszkva, 1983. június 13. /mti/ - moszkvában hétfőn együttes ülést tartott a szovjetunió legfelsőbb tanácsa szövetségi és nemzetiségi tanácsának törvényelőkészítő bizottsága, s megvizsgálta a dolgozó kollektívákról szóló törvénytervezetet, amelyet a legfelsőbb tanács csütörtökön kezdődő ülészsaka elé terjesztenek megvitatás céljából.

a dolgozó kollektívák szerepéről, a vállalatok, intézmények és szervezetek irányításában való részvételük erősítéséről szóló törvénytervezetet két hónappal ezelőtt hozták nyilvánosságra a szovjetunióban, hogy az ország valamennyi munkahelyén megismerkedhessenek vele, és véleményt mondhassanak róla.

az 1977-ben elfogadott, a demokratikus jogokat és kötelelességeket kiszélesítő új szovjet alkotmánnyal összhangban kidolgozott törvénytervezetről élénk országos vita bontakozott ki. a munkahelyeken több mint egymillió gyűlést tartottak; ezeken több mint százmillió ember vitatta meg a javaslatot.

sokan az szkp központi bizottságához, a legfelsőbb tanács elnökségéhez vagy országos napilapok szerkesztőségeihez írt levelekben mondták el véleményüket. ezek a reagálások - mint azt az szkp kb politikai bizottsága is megállapította legutóbbi ülésén - sok értékes észrevételt, kiegészítést tartalmaztak. ezek gondos átvizsgálása, a szükséges módosítások elvégzése után öntötte végső a két törvényelőkészítő bizottság.

fl/hn fn

18.59 130683 1430

K

-.-

sk0044 4 230 mtik1048

Lengyel közrend

varsó, 1983. június 13. /mti/ - Lengyelországban az év első öt hónapjában tovább javult a közrend és a közbiztonság. erről tanuskodik, hogy a jelzett időszakban 13 százalékkal kevesebb nyomozást, eljárást kellett indítani, mint az előző év hasonló időszakában.

az országos rendőr-főkapitányság képviselői lengyel újságíróknak tartott hétfői tájékoztatójukon azt is elmondták, hogy a legveszélyesebb köztörvényes bűntettek, tehát a gyilkosságok és rablótámadások száma csökkent a legnagyobb mértékben. a bűnözésben jelenleg a betörések és a lopások vannak túlsúlyban. a rendőrség öt hónap alatt több mint 50 bandát tett ártalmatlanná, köztük egy olyat, amelynek tagjai az országban vándorolva csaknem 100 betöréssel lopást követtek el, s mintegy 30 millió zloty értékű vagyontárgyat zsákmányoltak.

ami a gazdasági bűncselekményeket illeti, ezek száma csak kis mértékben csökkent a tavalyi év hasonló időszakához viszonyítva. a hatóságok januártól május végéig 23 ezer eljárást indítottak gazdasági bűntettek miatt, amelyeknek több mint felét a társadalmi tulajdon sérelmére követtek el. tekintettel arra, hogy számos termék esetében megszüntették a jegyrendszert, a feketepiac üzerei jelenleg főként háztartási cikkekre, cipőfélékre és butorokra összpontosítják figyelmüket.

kn/hn fn

19.17 130683 1332

-.-

sk0045 4 230 mtik1049

alekszandrov - newsweek

new york, 1983. június 13. /dpa/ - az új amerikai atomrakéták nyugat-európában szovjet szempontból egy háború kirobbanásának fokozott kockázatát jelentik - mondta anatólij alekszandrov szovjet professzor, a szovjet tudományos akadémia elnöke a newsweek című amerikai magazinnak adott nyilatkozatában. hangsúlyozta, hogy a szovjetunió nem vet be elsőnek atomfegyvert. megállapította viszont, hogy a nyugat-európába telepítendő amerikai rakéták 5-7 perc alatt érhetik el céljukat, míg ugyanehhez az egyesült államokban állomásozó hadászati rakétáknak 30 percre van szükségük. egy

Xr

figyelmeztető jel esetén a szovjetunióknak mindössze öt perce marad a döntés meghozatalára. ez nem elég idő ahhoz, hogy megítélhesse: véletlen volt, nem pedig támadás.

alekszandrov nyilatkozatában megemlítette, az amerikai kormányzat huzódozik attól, hogy a szovjetunióknak magasszintű technológiát bocsásson rendelkezésére, ez azonban a szovjetuniót arra ösztökéli, hogy ezen a téren saját erőfeszítéseket tegyen. az akadémia elnöke állást foglalt a termonukleáris technológia terén való szovjet-amerikai együttműködés mellett, s közölte, a szovjet fél azt tervezi, hogy az ezredfordulóra két kísérleti magfúziós reaktorral fog rendelkezni.

a szerkesztőségek tájékoztatására

andrej szaharovval kapcsolatban megemlítette, hogy a szovjet hatóságok nagyon humánusak vele. tartózkodási helye, gorkij város rendkívül kellemes hely, ahol számos akadémiai intézmény működik. az akadémikusok szívesen tartózkodnak ott. arra a kérdésre, hogy szaharov tagja marad-e az akadémiának, azt válaszolta: reméljük, megbecsüli magát és változtat magatartásán.

ht pi

19.33 130683 1729

--

sk0046 4 230 mtik1050

rövid hírek

alekszinac-bányaszerencsétlenség

belgrád, 1983. június 13. /ap/ - az alekszinaci szénbányában a múlt héten történt sujtólégrobbanás során megsérült bányászok egyike kedden hajnalban belehalt sérüléseibe. ezzel már huszonhétre emelkedett a szerencsétlenség halálos áldozatainak száma.

kokaincsempész „apácák,”

párizs, 1983. június 13. /reuter/ - 30 kilogramm kokaint találtak a vámhatóságok három apácának öltözött asszonytól a párizsi de gaulle repülőtéren. a rendőrség szerint az „álapácák,” bogotából érkeztek, s a kábítószeret rendőltözetük alatt próbálták becsempészni franciaországba. az elkobzott kokain fekete piaci értéke 800 ezer francia frank.

rablás

aix-en-provence, 1983. június 13. /ap/ - két fegyveres 12 millió francia frank értékű készpénzt, illetve értékpapírt rabolt egy páncélautókat gyártó cég központjából a franciaországi aix-en-provence-ban. hasonló rablást követtek el januárban egy másik, dél-franciaországi páncélozott gépkocsikat gyártó vállalatnál; akkor mintegy 15 millió frankot sikerült zsákmányolniuk.

kerékpárral a világ körül

bejrut, 1983. június 13. /upi/ - az egyesült arab emírségekbe, dubaiba érkezett hétfőn az a két - egy brit és egy ausztrál - fiatalember, akik kerékpáron akarják körbejárni a világot. tavaly júniusban indultak el 32 országot érintő, világkörüli utjukra. dubaiban tartott sajtóértekezletükön elmondották: céljuk az, hogy utjuk során pénzügyi támogatást szerezzenek a brit szívgyógyászati kutatások számára, illetve általában népszerűsítsék a szív- és keringési betegségek kutatásának finanszírozását.

holzmeister

hallein, 1983. június 13. /reuter/ - hétfőn hajnalban, 97 esztendőskorában elhunyt clemens holzmeister, a világhírű osztrák építész. ő tervezte a régi salzburgi fesztiválpalotát, amely 1926 és 1937 között épült. ausztria náci megszállása után - 1938-ban - törökországba menekült, itt az ő tervei alapján épült fel az ankarai parlament épülete 1938-40-ben. később visszatért szülőhazájába, ahol ő tervezte az új salzburgi fesztiválpalotát - 1956-60-ban elkészült - épületét is.

tu ai pi

19.41 130683 2144

--

JS

sk0047 4 230 mtik1051

pugwash felhívás

genf, 1983. június 13. /mti-taszsz/ - az új amerikai rakéták európai telepítésének elhalasztását követelő felhívást tettek közzé a hét végén genfben tartott pugwash-találkozó résztvevői.

a pugwash-mozgalom elsősorban az atomerő békés felhasználásáért küzdő tudósokat fogja át. Nevét egy kanadai városról kapta, ahol az első pugwash-konferencia 1957-ben összeült. az európai atomfegyverkezés kérdéseiről most megtartott rendkívüli tanácskozáson 16 ország tudósai, politikai személyiségei és katonai szakértői vettek részt.

ta ai pi

19.42 130683 0573

--

sk0048 4 230 mtik1052

usa - lehallgatások

washington, 1983. június 13. /taszsz/ - a reagan-kormány a ,, kémkedés elleni harc,, ürügyén olyan rendszert dolgozott ki, amelynek segítségével az egyesült államok titkosszolgálatai amerikai állampolgárokat figyeltetnek - ismerte be a kongresszusi meghallgatások során az amerikai igazságügyminisztérium képviselője.

ezzel a céllal különleges bíróságot is létrehozta, amely jóváhagyását adja ahhoz, hogy lehallgatókészülékekkel s más elektronikus berendezésekkel figyeltessenek amerikai állampolgárokat, illetve szervezeteket, csakúgy, mint az egyesült államokban élő külföldieket. az igazságügyminisztérium képviselője az amerikai kongresszus előtt elmondotta: szüntelenül növekszik az ilyen jellegű megfigyelésekre vonatkozó engedélyek száma, s az amerikai igazságügyi hatóságok az elmúlt három esztendő során egyetlen egyszer sem utasították el a titkosszolgálatoknak ilyen megfigyelőberendezések felszerelésére vonatkozó kéréseit.

a taszsz szovjet hírgyűjtő washingtoni tudósítója rámutat: az amerikai közvélemény a telefonlehallgatások gyakorlatának terjedését úgy tekinti, mint büntető hadjáratot az ugynevezett ,,amerikaelenes tevékenységért,, - azaz a másként gondolkodásért, a fegyverkezési hajszá, a kormány militarista és népellenes politikája ellen való fellépésért. mind szélesebb körben terjed ugyanakkor az állami

tisztségviselők ,, hazugságvizsgáló készülékekkel,, történő ellenőrzése. nagymértékben fokozta tevékenységét a nemzetbiztonsági ügynökség is, amely - többek között - az amerikai állampolgárok külföldre irányuló levelezéseit ellenőrzi.

tu ai pi

20.09 130683 1631

--

sk0049 4 230 mtik1053

munkáspárt, jenkins lemondása

aczel endre, az mti tudósítója jelenti:

london, 1983. június 13. /mti/ - hétfőn, egy nappal azután, hogy michael foot, a brit munkáspárt vezére bejelentette távozási szándékát, megindult a versengés a vezéri tisztért.

három jelölt - neil kinnock, peter shore, roy hattersley, valamennyien az un. ,,árnyékkormány,, tagjai - indulása biztos.

denis healey, a párt alvezére és john silkin, katonai szóvivő - korukra való tekintettel, erős esélyeik ellenére - bejelentették, hogy nem kívánják a vezéri tisztelet megpályázni.

a nagy szakszervezetek, amelyeknek tömbszavazataikkal jelentős részük van a vezérválasztásban, máris megkezdtek a ,,felsorakozást,, kinnock, hattersley és shore mögött; mindhárman magukénak mondhatják már egy-egy erős és nagy létszámú szakmai szövetség támogatását. a legnagyobb eséllyel a balközép szárnyhoz tartozó kinnock látszik pályázni. a három versengő közül ő áll legközelebb michael foothoz, és hasznára van, hogy évek óta szemben áll a munkáspárt radikális-baloldali csoportjaival. foot utódjának megválasztása októberben, a munkáspárt rendes évi országos értekezletén esedékes.

időközben a szociáldemokrata párt /sdp/ vezére, roy jenkins is bejelentette, hogy lemond, és szeretné, ha eddigi helyettese, dr. david owen volt munkáspárti külügyminiszter lépne a helyére - lehetőleg vita és verseny nélkül.

az sdp mindössze hat képviselőjét tudta a múlt heti általános választásokon a parlamentbe bejuttatni, noha több mint 3 millió szavazatot kapott. szövetségese, a liberális párt sokkal jobban szerepelt.

K

jenkins közölte: lemondása nem jelenti, hogy a politikai tevékenységtől is visszavonulna.

ae/hi fn

20.15 130683 1725

..-

sk0050 4 230 mtik1054

rövid hírek

lengyel lap

varso, 1983. június 13./mti/ - varsóban hétfőn ünnepség keretében emlékeztek meg arról, hogy 40 éve jelenik meg a lengyel hadsereg napilapja, a zolnierz wolnosci. az ujság első száma a második világháború idején, a szovjet csapatok oldalán küzdő, kosciuszko nevét viselő lengyel gyalogos hadosztály tábori nyomdájában látott napvilágot, kétezer példányban. az idők során az egyik legnagyobb példányszámu központi lengyel napilappá vált, amelynek széles olvasótáborra van nemcsak a katonák, hanem a polgári lakosság körében is.

nőszövetség

berlin, 1983. június 13./mti/ - a nemzetközi demokratikus nőszövetség hétfőn közzétett nyilatkozatában felhívja a világ asszonyait és a nőszervezeteket, hogy fogjanak össze az új amerikai rakéták nyugat-európai telepítése ellen. a nyilatkozat kitér a nato-tanács legutóbbi ülésére, amely újfent azt bizonyította, hogy az atlanti paktum, különösképpen pedig az amerikai kormányzat a világ valamennyi népével szemben agresszív politikát követ.

románia - banglades

bukarest, 1983. június 13./mti/ - román-bangladesi külügyminiszteri tárgyalások kezdődtek hétfőn bukarestben. stefan andrei és rahmad samszud doha a kétoldalu kapcsolatok fejlesztéséről és egyes nemzetközi kérdésekről folytat megbeszélést.

amerikai hadihajók

f

bukarest, 1983. június 1./mti/ - hétfőn délelőtt constanta romániai kikötőbe érkezett két amerikai hadihajó. az arthur w. radford és az antrim nevű hajóból álló köteléket w.h. rowden altengernagy vezeti. a nap folyamán rowden altengernagy több amerikai tiszti kíséretében látogatást tett a constantai polgármesternél és a román hadiflotta parancsnokánál.

... wa bj ai pi

20.17 130683 1706

..-

sk0051 4 230 mtik1055

rakétatelepítés - hollandia

hága, 1983. június 13. /taszsz/ - az amerikai közepes hatótávolságu atomfegyverek nyugat-európai telepítése ellen foglaltak állást hollandia katolikus püspökei. a hétfőn utrechtben nyilvánosságra hozott, béke és igazságosság című pásztorlevelükben a nukleáris fegyverek alkalmazására, a neutronfegyver gyártására és telepítésére, valamint Európának az amerikai pershing-2 típusu atomrakéták és a manőverező robotrepülőgépek felvonulási területévé történő átalakítására irányuló tervek ellen léptek fel. a dokumentum felszólítja a nyugati országokat, hogy konstruktív magatartást tanúsítsanak a nukleáris leszerelés ügyében.

... hg pi

20.27 130683 0679

..-

f

sk0052 4 230 mtik1056

dél-afrika - kiáltvány

pretoria, 1983. június 13. /afp/ - szocialista, fajgyűlölet-ellenes köztársaság létrehozását követelte az a nyolcszáz dél-afrikai színesbőrű, aki mintegy 200 apartheid-ellenes szervezet és mozgalom képviselőjében kiáltványt fogadott el a hét végén pretoria mellett lezajlott konferencián.

a tanácskozáson - amelyet a „national forum committee”, rendezett - a dél-afrikai köztársaság politikai és vallási mozgalmainak képviselői, valamint szakszervezeti vezetők és diákok vettek részt.

a konferencián több magasrangú egyházi személyiség - többek között desmond tutu püspök, a dél-afrikai egyházak tanácsának elnöke és főtitkára - is felszólalt. a küldöttek a dél-afrikai miniszterelnök reformtervezete elleni egységre szólították fel a színesbőrű lakosságot.

hg pi

20.30 130683 0814

sk0053 4 230 mtik1057

nato parlamenti képviselők

koppenhága, 1983. június 13. /upi/ap/afp/ - koppenhágában hétfőn befejezte munkáját a nato közgyűlésének négynapos tavaszi ülészaka, amelyen a szövetség 16 tagállamának 130 parlamenti képviselője és megfigyelője vett részt. a találkozáson meghívottként résztvevő olof palme svéd miniszterelnök ismét állást foglalt a már korábban javasolt észak- és közép-európai atomfegyvermentes övezet létrehozása mellett.

az ülésről szóló hírugynökségi jelentések megjegyzik: először fordult elő, hogy egy nato-n kívüli állam vezetője felszólalt a katonai tömb közgyűlésén. a svéd miniszterelnök beszédében felhívta a figyelmet: a nukleáris elrettentésen alapuló béke hosszú távon veszélyes lehet. „amikor azt mondják, hogy a békét csak az elrettentés eszközei révén lehet biztosítani, az ugyanazt jelenti, mintha azt mondanánk: a biztonságot csak a félelemre lehet alapozni.”, palme kijelentette, hogy a korábban javasolt közép-európai /mintegy 300 kilométer szélességű/ atomfegyvermentes

övezet létrehozásáról szóló javaslatra a varsói szerződés és a semleges országok pozitívan válaszoltak, ugyanakkor a nato tagállamok elutasítóan fogadták azt.

palme beszédére válaszolva manfred wörner nyugat-német hadügyminiszter ismét hangzott adott a nato-tagországok elutasító álláspontjának, mégpedig azzal az indokkal, hogy - szerinte - az atomfegyvermentes övezetek pusztá léte a légcsékeltebb védelmet sem biztosítja az atomfegyverek bevetése ellen. wörner egyebek között azzal érvelt, hogy nem az a kérdés: hol helyezik el a nukleáris fegyvereket, hanem az, hogy „hol robbannak fel”, a nyugat-német szónok ennek értelmében a szovjetunióhoz címezte figyelmeztetését: „a /szovjet/ agresszióval szembeni védekezés egyetlen lehetősége a szovjetunió elleni fenyegetés fenntartása lehet”, - állította.

gf ai pi

20.34 130683 1849

sk0054 4 230 mtik1058

kurt hager - teitelboim

berlin, 1983. június 13. /taszsz/ - hétfőn berlinben kurt hager, a német szocialista egységpárt központi bizottságának titkára, a PB tagja megbeszélést folytatott volodia teitelboimmal, a chilei kommunista párt központi bizottsága politikai bizottságának tagjával.

a tanácskozáson a két politikus hangsúlyozta: a jelenlegi, kiéleződött nemzetközi helyzetben tovább kell fokozni az erőfeszítéseket a béke és biztonság erősítése érdekében.

a chilei helyzettel kapcsolatban volodia teitelboim rámutatott: az ország munkásosztálya fokozza tevékenységét, növekszik eltökéltsége, hogy folytassa a jobboldali rezsimmel szembeni harcot. a tömegméréteket öltő megmozdulásokon különböző társadalmi és politikai erők képviselői vesznek részt. ebben a helyzetben - állapította meg volodia teitelboim - pinocchet rendszere csak az egyesült államok politikai, gazdasági és katonai támogatásával tarthatja fenn uralmát.

tu pi

20.37 130683 0954

sk0055 4 230 mtik1059

német békeunió

bonn, 1983. június 13. /taszsz/ - az új amerikai közepes hatótávolságú atomfegyverek telepítésével kapcsolatban közvéleménykutatást javasolt a német békeunió nevű párt vezetősége hamoverben megrendezett ülésén. a párt vezetői szerint a közvéleménykutatás eredményei bizonyíthatnák, hogy az nszk lakosságának többsége elutasítja az új amerikai fegyverek elhelyezését.

michael höhn, a vezetőség tagja felszólalásában rámutatott: a reagan-vezetés fokozza nyugat-európai szövetségeseire - így az nszk-ra is - gyakorolt nyomást, hogy kicsikarja a rakétatelepítés jóváhagyását. a vezetőség másik tagja, lorenz knorr kijelentette: a „hetek”, williamsburgi csucsértekezletén bebizonyosodott, hogy az egyesült államok nato-partnereit saját akaratának igyekeznek alárendelni.

hg ai pi

20.39 130683 0818

-.-

sk0056 4 230 mtik1060

olasz választási kampány

róma, 1983. június 13. /mti/ - ciriaco de mita, az olasz kereszténydemokrata párt főtitkára egy bolognai nagygyűlésen „ az egyenlőtlen fegyverzetcsökkentés, „ híveinek tüntette fel és támadta a kommunistákat, akik a választási kampányban következetesen állást foglaltak az eurorakéták automatikus rendszerbe állítása ellen.

a kdp főtitkárának vádaskodására paolo bufalini szenátor, az okp vezetőségének tagja válaszolt. kijelentette, hogy a kommunisták kezdettől az egyenlő biztonság és a paritás alapján megvalósuló fegyverzetcsökkentésért emeltek szót. vagyis azt akarják, amit elutasítanak az egyesült államok és szövetségesei, köztük az olasz kormány, a kereszténydemokrata párt.

a l. unita hétfői helyzetelemzése emlékeztette a szocialista párt vezetőit, hogy a minisztereink palotába való szocialista bejutáshoz hiányzanak a feltételek, minthogy az elmúlt két év során megváltozott a politikai panoráma.

hg

pietro longo, az oszdp főtitkára úgy nyilatkozott, hogy craxi „hiu ábránd áldozata,,.

kir/hn pi

20.57 130683 1072

-.-

sk0057 4 230 mtik1061

Lengyel kormányelnökség

varsó, 1983. június 13. /mti/ - a mezőgazdaság, valamint az energia- és üzemanyagellátás volt a két fő téma a lengyel kormány elnökségének hétfői ülésén.

mint megállapították, a kedvező időjárásnak köszönhetően jó termés várható: számos növényfajta a szokásosnál két héttel korábban érik be. az ipar nagy erőfeszítéseket tett a mezőgazdaság jobb gépellátására, de bizonyos alkatrészekből, például akkumulátorból és gumiabroncsból hiányok mutatkoznak.

az idei népgazdasági terv szerint legalább négy milliárd tonna gabonát kell felvásárolni, ebből a mennyiségből azonban az egyéni és kollektív gazdaságok csak másfél milliárd tonnát kötöttek le szerződésben. a helyzet remélhetőleg javulni fog azáltal, hogy július 1-től jelentős mértékben /több mint 20 százalékkal/ felemelik a leszerződött gabona felvásárlási árát.

ami az állattenyésztést illeti: a sertésállomány áprilisban 16,9 millió darab volt, több mint 14,5 százalékkal kevesebb, mint tavaly. ugyancsak kisebb a szarvasmarha állomány is. ennek nyomán arra kell számítani, hogy az idei esztendő második felében a tavalyihoz képest 180 ezer tonnával kevesebb sertéshúst és mintegy 190 ezer tonnával kevesebb marhahúst tudnak majd felvásárolni. a piac ellátását baromfival, illetve import hússal igyekeznek biztosítani.

az energiaellátást a kormány elnöksége jónak minősítette. a helyzet kedvező alakulásában lényeges szerepet játszott, hogy az év első öt hónapjában több mint 79,5 millió tonna kőszén, és 16,3 millió tonna barnaszén hoztak a felszínre. gondok vannak azonban a folyékony üzemanyagokkal. jóllehet ezek árát az idén emelték,

hg

változatlanul túl nagy a fogyasztás, így a második félévben fokozott takarékosági intézkedésekre lesz szükség. az ülésen úgy határoztak, hogy az aratás idejére a mezőgazdaság kivételt képez majd az üzemanyag-korlátozási intézkedések alól.

kn/hi pi

21.03 130683 1911

--

sk0058 4 230 mtik1062

közel-kelet

libanoni parlament

bejrut, 1983. június 13. /afp/reuter/ - a libanoni parlament keddre napolta el a libanoni-izraeli egyezményről szóló vita folytatását. a hétfői ülésen kilenc képviselő kapott szót; többségük támogatásáról biztosította a megállapodást.

közlemény

damaszkusz, 1983. június 13. /taszz/. a libanoni-izraeli megállapodás megfosztja függetlenségétől libanont, és súlyos veszélyt jelent szíria és a többi arab állam biztonsága szempontjából - állapítja meg a dél-jemeni pártküldöttség szíriai látogatásáról szóló közlemény, amelyet hétfőn tettek közzé damaszkuszban. a dél-jemeni delegációt abdelgani abdelkader, a jemeni szocialista párt kb politikai bizottságának tagja, a kb titkára vezette. a közlemény aláírói hangsúlyozták: meg kell szilárdítani szíria védelmi képességét, hogy szembeszállhasson az amerikai és izraeli fenyegetésekkel, s erősíteni kell a szíria, a libanoni nemzeti-hazafias erők és a palesztin ellenállási mozgalom közötti harci egységet.

arafat

staura, damaszkusz, 1983. június 13. /afp/reuter/ - jasszer arafat, a pfsz vb elnöke hétfőn a bekaa-völgyben /közép-libanonban/ lévő staurába érkezett, hogy megsemlélje a szíriai vonalak mögött állomásozó palesztin erőket. arafat tanácskozott a pfsz legnagyobb tagszervezete, az el-fatah fontosabb katonai vezetőivel. a megbeszélésen jelent volt abu dzsihad, a palesztin fegyveres erők főparancsnok-helyettese is.

hg

a reuter hírügynökség /a wafa palesztin hírügynökségre hivatkozva/ hétfőn jelentette, hogy arafat bahraini látogatása idején találkozott sedli klíbilvel, az arab liga főtitkárával. a közlés szerint a két politikus megvitatta a bekaában kialakult helyzetet, elsősorban az izraeli katonai lépések és a pfsz elleni izraeli fenyegetések tükrében.

anszári foglyok

bejrut, anszár, 1983. június 13. /afp/ - hétfőre virradóra többen megszöktek a dél-libanoni anszárban lévő izraeli internáló táborból - jelentette hétfőn a libanoni rádió. bár a jelentésből nem derült ki pontosan, hányan menekültek el, helyi források szerint tíz-husz emberről lehet szó.

gf ai pi

21.13 130683 2128

--

sk0059 4 230 mtik1063

rövid hírek

egyiptomi vasutak

kairó, 1983. június 13. /dpa/upi/ - az elmúlt napok két súlyos, összesen 36 halálos áldozatot követelő vasuti szerencsétlensége miatt elmozdították állásából az egyiptomi vasutak elnökét. kamal hesmat gadou helyére hamed ali ramadant nevezték ki.

francia repülőgép

párizs, 1983. június 13. /taszz/ - a tengerbe zuhant a foch nevű francia repülőgép-anyahajó fedélzetéről egy katonai repülőgép hétfőn a vizcayai-öböl térségében. az elsüllyedt gép pilótáját helikopter segítségével kimentették a hullámokból. a francia hajó a vizcayai-öbölben folyó ocean safari-83 elnevezésű nato-hadgyakorlaton vesz részt.

norma shearer

hg

Los angeles, 1983. június 13. /afp/ap/ - norma shearer kanadai származású amerikai filmszínésznő vasárnap egy los angeles-i kórházban életének 81. évében elhunyt. norma shearer a 30-as esztendő egyik legnagyobb hollywoodi sztárja volt. „a válás” című filmben nyújtott alakításáért 1929-ben oscar-díjjal tüntették ki.

hg tu ai pi

21.16 130683 1033

-.-

sk0060 4 800 mtik1065

külpolitikai híreink tartalomjegyzéke
budapest, 1983. június 13. /mti/

sk0001-sk0027-ig

sk0001 olasz választás - békemozgalom
sk0002 portugál szocialista párt
sk0003 shultz - new york times
sk0004 usa - pioneer-10
sk0005 kappler-ügy
sk0006 stone - mexikó
sk0007 moszkvai kolostor
sk0008 salvador - álláspont
sk0009 ongy - nyolcadik nap
sk0010 unctad - fejlődő országok - pravda
sk0011 közel-keleti hírek
sk0012 zsvkov-látogatás - előzetes
sk0013 ciprus - béke menet
sk0014 rövid hírek
nyugat-berlin: cuellar nyugat-berlinben
madrid: spanyolország - angola
bregenz: brandt - sinowatz
washington: a betörők amerikája
manila: tüntetés manilában
sk0015 nszk - szaud-arábia - titkos találkozó
sk0016 lengyelország - ensz
sk0017 olaszország - pravda
sk0018 marchais az eurorakéták kérdéséről
sk0019 maróthy prágában /embargós/
sk0020 arafat - arab csucs
sk0021 egyiptom - bírósági döntés

hg

sk0022 javítás az mtik 1005-re
sk0023 „milliomos”, ikarus
sk0024 kínai-francia
sk0025 afganisztán
sk0026 francia ellenzék
sk0027 gromiko-doszt
pi/hn
21.53 130683 1190

-.-

sk0061 4 800 mtik1066

tartalomjegyzék /2.rész/

sk0028-sk0049-ig

sk0028 rövid hírek
harare: zimbabwei letartóztatás
várna: nemzetközi tanácskozás
brüsszel: belgium - döntőbíró
san francisco: emelkedik a tengerek szintje
párizs: magyar filmek sikere - le monde
sk0029 izrael - libanon /1.rész/
sk0030 izrael - libanon /2.rész/
sk0031 francia válasz
sk0032 mitterrand korzikán
sk0033 görögország - sztrájkok
sk0034 nszk - hivatalos állásfoglalás /lásd: mtik 1017/
sk0035 pioneer-10 /tudósítói/
sk0036 usa - fegyverzetkorlátozás /1.rész/
sk0037 rövid hírek
ankara: törökország - hadgyakorlat
ankara: törökország - választások
moszkva: októberi forradalom érendrend
sk0038 hanoi pártkonferencia /1.rész/
sk0039 három hír japánból
sk0040 hanoi pártkonferencia /2.rész/
sk0041 guatemala - választások
sk0042 spanyol-francia tárgyalások
sk0043 legfelsőbb tanács - bizottságok
sk0044 lengyel közrend
sk0045 alekszandrov - newsweek

hg

1983.06.13.

sk0046 rövid hírek
 belgrád: aleksinac - bányaszerencsétlenség
 párizs: kokaincsempész „apácák”,
 aix-en-provence: rablás
 bejrut: kerékpárral a világ körül
 hallein: holzmeister
 sk0047 pugwash felhívás
 sk0048 usa - lehallgatások
 sk0049 munkáspárt, jenkins lemondása
 pi/hn
 21.54 130683 1405

-.-

sk0062 4 800 mtik1067

tartalomjegyzék /3.rész/

sk0050-sk0062-1g

sk0050 rövid hírek
 varsó: lengyel lap
 berlin: nőszövetség
 bukarest: románia - banglades
 bukarest: amerikai hadihajók
 sk0051 rakétatelepítés - hollandia
 sk0052 dél-afrika - kiáltvány
 sk0053 nato parlamenti képviselők
 sk0054 kurt hager - teitelboim
 sk0055 német békeunió
 sk0056 olasz választási
 sk0057 lengyel kormányelnökség
 sk0058 közel-kelet - fejlemények
 sk0059 rövid hírek
 kairó: egyiptomi vasutak
 párizs: francia repülőgép
 los angeles: norma shearer
 sk0060 tartalomjegyzék /1.rész/
 sk0061 tartalomjegyzék /2.rész/
 sk0062 tartalomjegyzék /3.rész/
 pi/hn

hg

1983.06.13.

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében
 főszerkesztő: köves tibor
 szerkesztette: lászló balázs
 éliás béla
 németh gyula
 flesch istván
 pírityi sándor

21.55

130683 1122

- v é g e -

-.-

hg

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.01014

Külföldi hírek

budapest, 1983. június 14.

kül

k e d d

sk0001 4 230 mtik1003

„csak semmi szexet,, - ötezrendszer

London, 1983. június 14. /ap/ - ötezrendszer adták elő hétfőn este londonban a „csak semmi szexet kérem, mi angolok vagyunk,, című vígjátékot. mint ismeretes, a mű filmváltozatát magyarországon is nagy sikerrel vetítették.

az ötezredik előadásról a darab teljes stábja pezsgős ünnepséggel emlékezett meg. a komédiát - amely immár a világ leghosszabban futó vígjátéka, s úgy látszik, a 30 éve menő „egérfogó,, babérjaira tör - 1971-ben mutatták be, s azóta 3,5 millióan látták a londoni strand színházban.

a kezdet - emlékezett vissza john gale producer - igencsak szerény volt. az első előadásokon a közönség nem nevetett, alig reagált a poénokra, a kritikák is rozak voltak. a sikert végül az hozta meg, hogy váratlanul lelkes hangú kritika jelent meg róla a sunday times-ban, s azóta nem lehetett levenni a műsorról.

tu ai lb

07.08 140683 0896

Si

-. -

